

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 21 Augusti 1820.

Den första Suck.

Sedan Cain hade ihjälslagit Abel, och denne, kämpande med döden, låg utsträckt på den gröna jorden, under det Cain, bafvande för sig sjelf och för rättfärdighetens Gud, flyktade till det djupaste af skogen, kom deras moder vandrande, med en tår på kinden, framprässad af tanken på det förlorade Eden, hvars minne annu för hennes själ stod så lefvande, som om hon blött för en stund sedan lemnat det. Hon såg sin älskade Abel liggande bland blomstren; hon trodde att han slumrade, och i den tanken att han med sin sonliga ömhet skulle förskingra hennes sorg, ropade hon honom; men ack! han svarade icke! Hon såg honom utsträcka sina armar och trodde att han drömde om det Paradis, hvarom hon så ofta hade berättat honom, och närmade sig med sagta steg, på det hon ej skulle störa hans ljufva drömbilder. Då hon kom närmare och såg en skynt af blodsdropparne — de första som runnit på jorden — på bladen omkring honom, trodde hon, att det var rosor. Men då hon kom intill honom, och hennes blick föll på det blödande såret, då såg hon att dessa rosor hade framspirat ur hennes sons hjerta. Förtviflad nedsönk hon vid hans sida, tryckte sina läppar emot hans, och låg såsom död öfver honom, under det hennes heta tårar

runno ned på hans släcknande ögon, likasom dessa medlidsamt velat försöka att till den döende sonen återkalla det bortflände lifvet. — Medan hon låg på detta sätt, utandades Abel sin sista andedrägt genom sin Mors emot hans bleka mun hvilande läppar; — då vaknade hon, höjde sig på sina knän, och, med emot Himlen lyftade händer, likasom för att befalla den döda i Guds hand, suckade hon och sjönk tillbaka.

Så utgjöt vår första Moder *den första Suck* — och den var hennes Sons sista andedrägt. Djup var hennes suck, men djup var också hennes sorg. —

En raritet från Wien, ordagrannt öfversatt efter en Theater-affiche af år 1803.

I dag Lördag den 26 Mars
uppföres på Kejsarl. Kongl. privil. Josephstads-Theatern, till förmån för *Christian Albrecht Gottfried*, Skådespelspoet och Skådespelare,

för första gången

Dödsryttaren

eller

Kalkgrufvan i Dödstornet.

Ett heroisk-komiskt Tröllspel med sång, maskiner och flygverk, mellanåt inflätadt med fyrverkeri.

Fritt bearbetadt af Christian Albrecht Gottfried.

Musiken är alldeles ny och smakfullt härtill författad, dekoration och kläder nya, Orchestern dubbelt besatt.

Personer:

Zamut, kallad dödsryttare, som rider på en sällsam och underbar kamp, som sprutar eld. — *Elior*, en hjälte. — *Hermione*, hans afledna fru, *icke ande*. — *Kaalor*, dödgräfvare. — *Friolard*, en fattig vapendragare, nu härförare. — *Libania*, en valgörande Fee, ägarinna till gulläpplet, och *Zamuts* fru. — *Platona*, ägarinna till en stad, fält och tragårdar i Eldorado. — *Caspario*, för detta Sandalmakare, nu dödgräfvargosse. — *Capricia*, hans älskade jungfru, benämnd af gröna berget. — *Lamorel*, en malicios tjänare hos *Zamut*. — *Sanguinor*, en hethungrig älskare af det vackra könet. — *Hector*, en ung man, som älskar penningar. — *Amor*, kärlekens gud. — *Kaalors* tre små söner. — *Kaloppira*, *Trappa*, *Schlampina*, nymfer på *Platonas* fält. — *Zamir*, *Hollu*, *Calvi*, *Marroncu*, förvarare af *Kaalors* hjerta i kalkgrufvan, *Zamuts* kreatur. — *Fem män*, *fem kvinnor*, *Platonas* bundsförvanter, alla på en åter förvandlade till kalfhufvuden. — *Den första*, *andra*, *tredje*, sjungande och dansande foten. — *Zamuts lilla gosse*, som faller i kalkgrufvan och der förvandlas till bara fötter. — *Hjeltar*, väpnade krigare, litgäster, folk vid eldsläckningen, vidunder af många slag och eldskeppare på eldhafver hörande till *Zamuts* dödstorn.

Nådige, Vördnadsvärde!

Om mina hittills lefvererade stycken någorlunda hafva förtjent edert bifall, så beder jag blygsamt, att bevisa mig denna saliga erinran med nåden af edert besök, i det jag försäkrar, att dagens trollspel öfverräffar alla mina hittills skrifna verk. Ja: har sammankrapat alla mina krafter, och icke spart den kostsamma utgiften, för

att för edert mig i dag skänkt besök vara äkta tacksam.

Eder underdånigaste tjänare,
Christian Albrecht Gottfried

Skådespelspoet och led. af K. K. priv.
Josephstads-Theatern.

Om Tvetalighet.

Den är så till sägande den fullkomliga eller fulländade falskheten. En vanlig falsk människa kan derjemte vid sina tillfällen vara plump och våldsamt, när hon ej tror sig behöfva nyttja list, det vill säga, när hon har att göra med någon, som hon anser svagare och utan försvar; men den tvetalige är höfelig och trolös, smickrande och grym; hon försonar sig med sin fiende vid den afgrund, hvori hon vill störtia honom; hon borttränger sin medtallare genom ett famntag, och bedrager sin vän i en förtrolig stund. — Det gifves visserligen få män och ännu färre fruntimmer, hvilkas karakter är såren och stark, att de aldrig begå en falskhet; men man urskilje hvad som sker af svaghet eller af forderf. Den minsta lögn är förhållig, och kommer den bättre människan att rödnå; men hvilken skilnad mellan en osanning för nöd skull till sitt försvar, och en skamlig lögn för att skada andra. — Der står hofsmilen, afundsfull öfver det företräde han ej kunde uppnå; han tror sig glömd af sin otacksamma herre; han skar tänderna medan hans kinder le och hans läppar flöja öfver af furstens lof. Detta är tvetalighet. — *Ludvig XI.* och *Ferdinand* den *Catholske* hafva under sin regering oftast utvecklat denna karakter. I kinkiga fall var tvetalighet deras vanliga tillflykt. Deras snille, deras talenter, ja sjelfva deras mod och lycka kunde hos efterverlden ej rädda dessa furstar från tvetalighetens brännmarke. Alla älderdomes store män, så snart den förtjena denna förebråelse, framställa sig för oss, oakadt sina stora egenskaper, som stympade buster. Hvem kan älska *Hannibal* eller

Augustus? Hvem tillber ej Marcus Aurelius? Hos en ung man propheterar tvetalighet ganska nycken olycka. Är han af bättre härkomst, så vakte man sig för honom; är han af en lägre, så vill jag ej hafva honom till min dräng. — Hos de sköna, hvilkas ungdom försvinner i ett evigt försvars-krig, är förställning naturligare, förlätligare, ofta till och med nödvändig, men aldrig tvetalighet. En *larf* må då och då vara dem tilläten, men ej *två ansigten*. Genom *coquetterie* vänja de sig vid falskhet, genom *intrigen* uppkommer deraf ändligen tvetalighet.

Kärleken på Galèrerna.

Då jag var i Toulou, besökte jag äfven dervarande galärer. Sedan jag nege betraktat allt, och just var i begrepp att gå derifrån, blef jag varse en ung man, som var mycket snyggt klädd, och om hvilken jag ej skulle hafva trott, att han tillhörde detta förskräckliga ställe, om ej den ring, som han bar på foten, ej hade betagit mig allt tvifvel. Den unge förbrytaren var sysselsatt med att skriva, stående vid ett bord, som var mycket plumpt arbetadt och hade fått sin plats vid ändan af fartyget. Jag underrättade mig om honom hos den Kommissarie, som ledsagade mig omkring. "Denne unge man" — svarade han — "är också ägare till det Bengaliska rosenträdet, som ni ser stå der borta på fältsången. I ingen roman har jag läst ett så besynnerligt äfventyr som hans. Imidlertid känner jag ej detaljen deraf. Blott af hans egen mun skulle man kunna få någon närmare del deraf; men under de tvenne åren han här utstått sitt straff, har ingenling kunnat förmå honom att bryta sin tynnad. Jag vet endast så mycket, att han blifvit dömd för förfalskad handskrift, och att han är född i någon af de högre samhällsklasserna; att han förut beklädt en betydlig post vid någon vigtig administration, och här lider sitt straff för en utan

tvifvel mycket tadelvärd handling, men hvartill han, som det säges, skall hafva blifvit förledd af en känsla, som förtjente tillgift, om lagarne kunde tillgifva. Dessutom vet jag, att han har en mycket ung släkting, som i ett visst afseende förekommer mig ganska misstänkt, men hvilket jag ej vill närmare undersöka. Han sluter sig med en sanna heroisk ömhet till den olycklige, med en själsstyrka och fasthet i viljan, som man knappt skulle tro någon dödlig äga."

Dessa ord af herr N.** uppväckte ännu mer den önskan hos mig att få veta något närmare om honom. Hr N.** föreslog mig en väg, som jag i detta afseende kunde försöka. "Brottslingen" — sade han — "förrättar här ett slags skrivare-syssla; en litteratör har alltid ett manuskript att låta afsrifva; vänd er till honom; kanske finner ni på det sättet ett tillfälle att i något samtal lära kanna denna olyckliges öde."

Jag antog denna idee, närmade mig till den unga mannen och frågade honom, om han ville afskrifva åt mig ungefär hundra sidor af en gammal Provençalisk Krönika, af hvilken jag händelsevis hade ett band hos mig, och huru lång tid han behöfde till detta arbete. — Han tog boken i handen, räknade bladen, och svarade utan att sé på mig: "Herrn kan få denna afskrift i slutet af veckan."

Och huru mycket kostar den?

"Fem sous för hvar sida."

Skall jag sjelf hemta afskriften?

Jag skall ha den äran att skicka den tillika med boken."

Jag lade ett guldstycke på bordet, hvarvid han arbetade; men han bad mig återtaga det, och sade mildt och med en sagta röst, att han ej kunde mottaga något för ett arbete, som han ej börjat. Också vore det ju möjligt, att jag ej blefve nöjd med afskriften. — Jag vågade, ehuru med möjligaste skonsamhet, göra honom åtskilliga frågor angående hans olyckliga ställning. Tårar, som föllo på pappe-

ret, voro hans enda svar. Jag trodde mig ej böra fråga honom vidare, och aflagsnade mig, något förlägen deröfver, att ett så lifligt intresse kunde hos mig väckas af en Galér-slaf, hvilken vid förpultets domstol borde synas så mycket mera straffvärd, som den förbrytelse han begått, i det stånd, hvori han var född, är mindre förlätlig.

Jag hade nästan glömt min skrifvare på galeren, då jag, tre dagar efter mitt besök der, såg en yungling intrada till mig, hvars sällsynta skönhet öfverraskade mig mindre, än hans utomordentligt veka stämma och det qvinnligt fina i hans uppförande. Han bar med sig min gamla krönika och den begärdade afskriften. Under förvärdning att jemföra den med texten, lät jag den vackra commissionairen sätta sig ner, och begynte med honom ett samtal.

"Handskriften är vacker, och, hvad som isynnerhet förundrar mig, är, att Copisten så riktigt iakttagit den gamla orthographien i en på det Göthiska språket skrifven bok."

Hr Julius äger många kunskaper.

"Är ni en släkting till honom?"

En släkting? Nej! jag är hans vän ...

Jag betraktade honom med mera uppmärksamhet; han rodnade ända upp till ögonen.

"Jag beklagar er, att ni, under hvad benämning det än må vara, tillhör en människa, som ..."

Jag vågade ej säga mer; en döds-blekhet, som hastigt förbredde sig öfver ynglingens ansigte, förvandlade strax min misstanke till visshet. "Förlåt" — fortfor jag i en långt mildare ton — "jag ser af hvilken natur det intresse är, som ni tager i den olyckliges öde, och jag vet, att det gifver en känsla, som man ej afmåter efter den aktning man känner för den, som väcker den."

Ack, min herre! ... om ni vistes! ... om man kände honom! ... haru blind, haru grym är ej människans rättvisa! ... Det fel Julius begick, förorsakades af tacksamhet och mod ...

"Af mod? och likväl har han samtyckt, att ni delar hans vanara?"

Anklaga honom ej för ett brott, som jag borde bära.

"Nå val, Mamsell — ty allt förräder ert kön — fortfor, rättvisa det intresse jag känner för den unga mannen, som ni älskar. Berätta mig genom hvad bedröflig sammanträffning af missöden han blifvit störtad i denna eländets afgrund, hvori ni med så mycket mod nedstiger att trösta honom!"

Hon teg några ögonblick, fällde några tårar, betraktade mig sedan med ett par ögon, hvilkas rörande uttryck jag aldrig kan glömma, och började berätta följande:

Jag heter Amine V***; min mor förlorade sin man, en Officer utan förmögenhet, innan jag hade tyllt mitt tionde år. Hon öppnade ett litet magasin af broderier, var lycklig, och kunde således gifva mig en uppfostran långt öfver mitt stånd. Jag var femton år, då en händelse förde Hr Julius in i vårt magasin, der jag arbetade tillika med min mor. (Ni bör ej begära, att jag skall nämna en familjs namn, hvilken långt mer bör rodna öfver sitt uppförande emot en af sina medlemmar, än öfver den dom, som har fört den olyckliga till galérerna.) Hans törsta ögonkast sade mig, att han älskade mig, och häftigt slog mitt hjerta, när jag hörde det första ordet från hans läppar. Dagligen påfana han en ny förvärdning att se mig, och dagligen gaf han mig mera anledning att älska honom så mycket innerligare."

(Forts. e. a. g.)